

Ilse de Groot
Majone Steketee
HansBoutellier
Huub Braam
Bas Tierolf
m.m.v. Esther van Dijk

Greep op jeugdcriminaliteit

'Evidence based' methodiek voor aanpak en preventie

SAMENVATTING

September 2007

Algemeen

Voor de aanpak van jeugdcriminaliteit zijn sinds de jaren negentig zeer diverse initiatieven opgestart, die alle hun vruchten lijken af te werpen. Over twee problemen in de aanpak bestaat echter grote overeenstemming. Ten eerste bestaat behoefte aan inzicht in *wat* aangepakt moet worden om probleemgedrag onder jongeren te *voorkomen* (preventie). Ten tweede bestaat er vaak onduidelijkheid over *hoe* men een bepaald probleem moet aanpakken. Welke interventies zijn effectief?

Een proactieve aanpak vereist daarom meer inzicht in de factoren die aan probleemgedrag ten grondslag liggen én in interventies die effectief daarop ingrijpen. Tegen deze achtergrond ontwikkelde het Verwey-Jonker Instituut een methodiek die de partners in het veiligheidsbeleid faciliteert bij het maken van preventief en repressief jeugd-beleid.

Methodiek

De ontwikkelde methodiek integreert vier typen gegevens. Allereerst wordt bekeken wat de huidige situatie in een teamgebied is. Hiervoor wordt informatie uit de politiestructuren HKS en BPS gebruikt. Dit levert een criminaliteitsbeeld op van de jeugdcriminaliteit in een bepaald gebied. Ten tweede wordt onderzocht welke jeugdgroepen in een gebied aanwezig zijn en wat hun kenmerken zijn. Hierbij wordt gebruikgemaakt van de shortlist jeugdcriminaliteit. Deze informatie combineren we met de aanwezigheid van risicofactoren voor jeugdcriminaliteit. Dit levert een criminogeniteitsbeeld op van een bepaald gebied. Ten slotte wordt informatie gebruikt over best practices, projecten die in het verleden of in andere gebieden goede resultaten hebben opgeleverd. Op basis van deze combinatie kunnen de partners in het veiligheidsbeleid gezamenlijk een plan van aanpak of preventieplan opstellen.

Het model is ontwikkeld in nauwe samenspraak met de betrokken instanties. Dit betekent dat het is gebaseerd op literatuur en intersubjectieve overeenstemming over relevantie van risicofactoren. Een belangrijk bijkomend voordeel van deze benadering is dat hij draagvlak creëert onder betrokkenen. Model en draagvlak leiden tot de unieke mogelijkheid een integrale én doelgerichte aanpak van de jeugdcriminaliteit te realiseren. De gegevens worden beschreven per teamgebied van de politie. Dat wil zeggen dat we voor ieder gebied kunnen vaststellen wat de criminaliteitsgerelateerde problemen zijn, wat de factoren zijn die daaraan ten grondslag liggen en welke instantie het meest is aangewezen om deze factoren aan te pakken. Daarmee wordt maatwerk per gebied geleverd, waardoor op nauwkeurige wijze prioriteiten kunnen worden gesteld.

Wij bevelen aan de ontwikkelde methodiek op de hierna volgende wijze toe te passen.

Proces en verantwoordelijkheden

Een belangrijke voorwaarde voor succes van de methodiek is dat de uitvoering wordt gekoppeld aan de beleidscyclus. Daarom zullen in de jaarkalender momenten gepland moeten worden waarop de informatie die voortkomt uit de methodiek behandeld wordt. Hierbij dienen per teamgebied de relevante ketenpartners aanwezig te zijn. Daarnaast is het een belangrijke voorwaarde dat er iemand wordt aangewezen die verantwoordelijk is voor het proces van de methodiek. Dit past het best bij de functie van de regionaal portefeuillehouder jeugd. De sturingsondersteuner jeugd- en slachtofferzorg (beleidsmedewerker) kan door de portefeuillehouder belast worden met de coördinatie. Deze functionaris onderhoudt ook het contact met de organisaties en personen die de benodigde gegevens kunnen aanleveren (BPS/HKS/

bronnen voor risicofactoren). Na aanlevering van de gegevens kan een strategisch analist of onderzoeker de analyse van HKS en BPS uitvoeren (afdeling analyse, extern of een combinatie). Ook de analyse van de risicofactoren kan door diezelfde functionarissen gedaan worden. Deze maken hiermee het criminaliteitsbeeld en het criminogeniteitsbeeld.

De resultaten van de shortlist worden door de stafmedewerkers jeugd verzameld. Zij zien erop toe dat de lijsten door de wijkagenten worden ingevuld¹. De stafmedewerkers maken op basis daarvan een overzicht van de groepen per teamgebied en hun kenmerken. De portefeuillehouder jeugd ontvangt tijdig het criminaliteitsbeeld en criminogeniteitsbeeld van de analist of onderzoeker. De overzichten van de jeugdgroepen worden op hetzelfde moment aangeleverd door de stafmedewerkers jeugd. Het doel van de methodiek is beleid te kunnen maken op het niveau van een teamgebied, in overleg met de ketenpartners die bij dat teamgebied betrokken zijn. Het is daarom van belang dat bovengenoemde informatie (criminaliteitsbeeld, jeugdgroepen en criminogeniteitsbeeld) per teamgebied wordt weergegeven.

De portefeuillehouder jeugd kan de gecombineerde informatie vervolgens inbrengen in het districts-MT (DMT). Daar wordt per teamgebied het beeld besproken. Op basis van de informatie uit de shortlist, BPS/HKS en de risicofactoren beslist het DMT in welke teamgebieden welke acties ondernomen moeten worden. Vervolgens maken de teamchefs samen met de relevante ketenpartners een plan van aanpak voor de preventie en/of aanpak voor de afgesproken groep(en) of deelgebied(en) van hun werkgebied. In dit plan van aanpak worden duidelijk de verantwoordelijkheden en taken van iedere ketenpartner beschreven. Ook dienen gezamenlijk evaluatiemomenten gepland te worden.

¹ Om dit proces te vergemakkelijken bevelen wij ten eerste aan dat de korpsleiding benadrukt dat iedereen zijn medewerking dient te verlenen aan het invullen van de lijsten. Ten tweede dienen de wijkagenten een voorlichting te krijgen over de shortlist, zodat zij weten wat er van hen verwacht wordt..